

Rolnummer 941
Arrest nr. 80/96 van 18 december 1996

A R R E S T

In zake : het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de artikelen 26, § 2, eerste lid, en 107 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen, ingesteld door P. Colpaert.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters P. Martens, G. De Baets, E. Cerexhe, A. Arts en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van het beroep*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 1 maart 1996 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 4 maart 1996, heeft P. Colpaert, wonende te 7783 Bizet, Touquetstraat 155, beroep tot vernietiging ingesteld van de woorden « ingevolge bepalingen die de Regering getroffen heeft » in artikel 26, § 2, eerste lid, alsmede van artikel 107 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 1 september 1995.

II. *De rechtspleging*

Bij beschikking van 4 maart 1996 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van het beroep is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 4 april 1996 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 10 april 1996.

De Franse Gemeenschapsregering, Surlet de Chokierplein 15-17, 1000 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 15 mei 1996 ter post aangetekende brief.

Van die memorie is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 29 mei 1996 ter post aangetekende brief.

De verzoeker heeft een memorie van antwoord ingediend bij op 25 juni 1996 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 27 juni 1996 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 1 maart 1997.

Bij beschikking van 6 november 1996 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 28 november 1996.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen alsook aan de advocaten van de Franse Gemeenschapsregering bij op 6 november 1996 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 28 november 1996 :

- zijn verschenen :

. P. Colpaert, in eigen persoon;

. Mr. R. Witmeur, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsregering;

- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en G. De Baets verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde partijen gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de bestreden bepalingen*

Artikel 26, § 2, eerste lid, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen verleent de Regering de bevoegdheid om bepalingen vast te stellen met toepassing waarvan de overheid van een hogeschool bij een met redenen omklede beslissing de inschrijving van een student kan weigeren.

Artikel 107 van het decreet bepaalt de inwerkingtreding ervan.

IV. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid ratione temporis

A.1.1. De Franse Gemeenschapsregering werpt een exceptie van niet-ontvankelijkheid *ratione temporis* op. Aangezien het bestreden decreet werd bekendgemaakt op 1 september 1995, is het beroep, dat werd ingesteld op 1 maart 1996, onontvankelijk omdat de termijn op 29 februari 1996 is verstreken.

A.1.2. De verzoeker betoogt dat de termijn om beroep in te stellen wel degelijk afliep op 1 maart 1996, namelijk de datum waarop van het verzoekschrift kennis werd gegeven. Het Hof heeft toepassing gemaakt van die methode van termijnberekening in zijn arrest nr. 11/96, door een beroep ingesteld op 8 mei 1995 tegen een decreet bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 november 1994 niet te verwerpen wegens onontvankelijkheid *ratione temporis*.

Ten aanzien van het belang van de verzoeker

A.2.1. De verzoeker treedt op in zijn hoedanigheid van student in het hoger onderwijs van het korte type en met volledig leerplan. Hij vreest zijn studie niet te kunnen voortzetten na het lopende jaar of geen nieuwe studie te kunnen aanvatten, wegens de bepalingen die de Regering met toepassing van de bestreden decreetsbepaling heeft uitgevaardigd.

De exceptie van de Franse Gemeenschapsregering

A.2.2.1. De verzoeker kan enkel van zijn belang doen blijken als hij aantoont dat de bestreden norm hem

ongunstig raakt. Te dezen is het belang van de verzoeker hypothetisch, aangezien hem van geen enkele weigering van inschrijving kennis werd gegeven. Het komt hem overigens toe nadere gegevens te verstrekken over zijn persoonlijke situatie en het bewijs te leveren voor de objectieve redenen op grond waarvan hij kan vrezen dat hij door de bestreden bepaling zal worden geraakt.

De delegatie die in algemene bewoordingen aan de uitvoerende macht is gegeven, moet worden geacht grondwettig te zijn; de Regering zal de in artikel 24 van de Grondwet vervatte waarborgen moeten eerbiedigen.

Zelfs als het zou bestaan, zou het nadeel van de verzoeker bovendien niet voortvloeien uit de bestreden bepaling, aangezien de hogeschool op de enkele grond van haar huishoudelijk reglement de inschrijving zou kunnen weigeren. De bestreden bepaling leidt ertoe dat aan de studenten een voordeel wordt gegeven, doordat in de mogelijkheid wordt voorzien in beroep te gaan tegen een weigering van inschrijving. Het decreet strekt er overigens niet toe de vrije toegang van de studenten te beperken, maar integendeel te voorzien in bepalingen waaraan de hogescholen zich ter zake moeten onderwerpen.

Aangezien het onderwerp van het beroep beperkt is tot de woorden « ingevolge bepalingen die de Regering getroffen heeft » in artikel 26, § 2, eerste lid, van het decreet, zou de situatie van de verzoeker minder gunstig worden indien zijn vordering zou worden ingewilligd : in dat geval zou de overheid van de hogeschool over een discretionaire bevoegdheid beschikken, terwijl die mogelijkheid in geval van verwerping van het beroep slechts binnen de door de Regering vastgestelde perken zal kunnen worden aangewend.

A.2.2.2. De bestreden bepaling neemt artikel 52 over van het decreet van 27 oktober 1994, opgeheven bij artikel 95 van het in het geding zijnde decreet. De rechtspositie van de verzoeker wordt dus niet aangetast door de bestreden tekst.

Antwoord van de verzoeker

A.2.3.1. Door het algemene karakter van de delegatie die de Regering heeft gekregen zou zij kunnen voorzien in gronden tot weigering van inschrijving die bijvoorbeeld de zittenblijvers of de houders van een academische graad zouden beogen, of zou zij zelfs een *numerus clausus* kunnen invoeren. De verzoeker loopt dan ook het gevaar zijn studie niet te kunnen afmaken of geen nieuwe studie te kunnen aanvatten.

Indien bovendien vereist zou zijn dat de verzoeker reeds een nadeel heeft geleden, zou dit neerkomen op het verhinderen van ieder beroep tot vernietiging tegen een wetsbepaling die niet binnen zes maanden na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad* is uitgevoerd.

De argumentatie volgens welke de hogeschool de inschrijving enkel op grond van haar huishoudelijk reglement zou kunnen weigeren en die in een andere zaak werd aangevoerd, werd verworpen in het arrest van het Hof nr. 11/96.

A.2.3.2. Ten aanzien van de weerslag, op het belang van de verzoeker, van de handhaving van de identieke bepaling die door het bestreden decreet werd opgeheven, dient te worden vermeld dat over dat probleem een controverse bestaat, aangezien die aangelegenheid verschillend wordt beoordeeld door de Raad van State en het Arbitragehof.

*Ten gronde**Enig middel*

A.3.1. In het middel, afgeleid uit de schending van artikel 24, § 5, van de Grondwet, wordt aan de bestreden bepaling verweten dat zij in een te ruime delegatie aan de Regering voorziet. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof (met name het arrest nr. 11/96) en van beide afdelingen van de Raad van State behoren de voorwaarden waaronder een inschrijving in een hogeschool kan worden geweigerd tot de inrichting van het onderwijs in de zin van artikel 24, § 5, van de Grondwet en vormen de criteria die aan die weigering zijn gekoppeld wezenlijke bestanddelen ervan, die niet aan de Regering kunnen worden gedelegeerd.

Standpunt van de Franse Gemeenschapsregering

A.3.2. Volgens de rechtspraak van het Hof vermag de wetgever delegaties te verlenen aan de uitvoerende macht, op voorwaarde dat hij de basisbeginselen vaststelt.

Dat is te dezen het geval, aangezien het bestreden decreet het wezenlijke beginsel van de keuzevrijheid vaststelt en de weigering van inschrijving slechts als uitzondering toestaat, vermits die weigering volgens de parlementaire voorbereiding moet worden verantwoord op grond van redenen van academische of disciplinaire aard. Bovendien dient de weigering met redenen te worden omkleed, dient zij aan de student te worden medegedeeld en wordt een hoger beroep ingevoerd, alsmede een korte termijn om over dat beroep uitspraak te doen. De delegatie beperkt zich derhalve tot de modaliteiten van de weigeringsbeslissing.

Bovendien is het beginsel dat door het bestreden decreet wordt gesteld, niet vernieuwend. Reeds artikel 9bis, § 2, van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs voorzigt in de weigering van inschrijving. Tevens heeft de Raad van State geoordeeld dat het recht op onderwijs niet inhoudt dat een leerling in iedere inrichting van zijn keuze moet worden aanvaard; *a fortiori* dient een dergelijk beginsel, gesteld in het gesubsidieerd onderwijs, voorrang te krijgen in het hoger onderwijs, ten aanzien waarvan geen schoolplicht meer bestaat. In zijn arrest nr. 23/91 heeft het Arbitragehof geoordeeld dat geen absoluut recht bestond om een studie ononderbroken voort te zetten.

Het enige doel van de bestreden bepaling bestaat erin de weigeringen van inschrijving te omlijnen, op zodanige wijze dat die beslissingen modaliteiten eerbiedigen die zijn vastgesteld bij een besluit genomen ter uitvoering van het decreet. De delegatie, die betrekking heeft op die modaliteiten, is niet ongeoorloofd, terwijl de motiveringsplicht en de essentiële regels betreffende de beroepen in het decreet zijn vermeld.

Antwoord van de verzoeker

A.3.3. De ruimte voor reglementering die artikel 24, § 5, van de Grondwet aan de uitvoerende macht overlaat, is nauwer geworden. De fundamentele bepalingen inzake onderwijs zijn voorbehouden aan de wetgevende macht.

Volgens het arrest nr. 11/96 van het Hof behoren de voorwaarden waaronder een inschrijving kan worden geweigerd tot de inrichting van het onderwijs bedoeld in artikel 24, § 5, van de Grondwet, aangezien die criteria wezenlijke bestanddelen van het onderwijs zijn. De rechtspraak van dat arrest dient te worden bevestigd, aangezien de vernietigingsarresten absoluut gezag van gewijsde hebben.

- B -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid ratione temporis

B.1.1. Naar luid van artikel 3, § 1, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof is het beroep strekkende tot vernietiging van een decreet slechts ontvankelijk indien het wordt ingesteld binnen een termijn van zes maanden na de bekendmaking van het decreet in het *Belgisch Staatsblad*. Naar luid van artikel 119 van de voormelde wet wordt de dag van de bekendmaking van de akte die het uitgangspunt is van een termijn, niet in de berekening van die termijn begrepen, terwijl de vervalddag wel is inbegrepen.

B.1.2. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat de termijn om het beroep in te stellen tegen het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen inging op de dag na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad* van 1 september 1995 en dus liep tot en met 1 maart 1996. Het op 1 maart 1996 ingestelde beroep is bijgevolg ontvankelijk.

De exceptie wordt verworpen.

Ten aanzien van het belang van de verzoeker

B.2.1. De verzoeker, die in de vereiste voorwaarden verkeert om hoger onderwijs te volgen, kan door de aangevochten bepaling rechtstreeks en ongunstig worden geraakt, vermits zijn inschrijving in de toekomst zou kunnen worden geweigerd indien hij niet zou voldoen aan bepalingen die de Regering zou hebben vastgesteld krachtens de delegatie die haar bij het bestreden artikel 26, § 2, eerste lid, van het in het geding zijnde decreet wordt verleend.

Van de verzoeker kan niet worden geëist dat hij bij het indienen van zijn verzoek aantoont dat de aangevochten norm hem een nadeel zal berokkenen, vermits de Regering de bepalingen nog niet had vastgesteld waarvoor zij een machtiging heeft en vermits dergelijke bepalingen door haar kunnen worden gewijzigd en de verzoeker de wetsbepaling die hem nadeel berokkent, dient aan te vechten binnen zes maanden na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

De eerste exceptie van niet-ontvankelijkheid met betrekking tot het belang van de verzoeker wordt verworpen.

B.2.2. De delegatie aan de uitvoerende macht die door de verzoeker wordt aangeklaagd en die vervat was in een vroegere norm die door het in het geding zijnde decreet werd opgeheven, wordt overgenomen door de bestreden bepaling, zodat het beroep dat gericht is tegen de nieuwe norm ontvankelijk is.

De tweede exceptie van niet-ontvankelijkheid met betrekking tot het belang van de verzoeker wordt verworpen.

Ten gronde

B.3.1. Artikel 24, § 5, van de Grondwet bepaalt :

« De inrichting, erkenning of subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld door de wet of het decreet. »

Naar luid van het verslag uitgebracht namens de Commissie voor de herziening van de Grondwet en de hervorming der instellingen, heeft de Grondwetgever gewild dat « alleen democratisch verkozenen [...] door middel van algemene geldende regelen de inrichting, de erkenning en de subsidiëring van het onderwijs [kunnen] regelen » (*Gedr. St.*, Senaat, B.Z. 1988, nr. 100-1/2°, p. 4).

B.3.2. De voorwaarden waaronder een inschrijving aan een hogeschool kan worden geweigerd, behoren tot de inrichting van het onderwijs bedoeld in artikel 24, § 5, van de Grondwet.

B.3.3. De Grondwetgever heeft niet beoogd iedere delegatie te verbieden die door de wetgever aan de regering zou worden verleend. Een dergelijke delegatie kan evenwel niet zover gaan dat zij het aan de regering zou overlaten regels vast te stellen die voor de organisatie van het onderwijs essentieel zijn.

B.3.4. Te dezen heeft de decreetgever zich ertoe beperkt te bepalen dat de overheden van de hogescholen, bij een met redenen omklede beslissing, de inschrijving van een student kunnen weigeren, « ingevolge bepalingen die de Regering getroffen heeft ».

Aldus laat de decreetgever het aan de Franse Gemeenschapsregering over de criteria vast te stellen op grond waarvan een inschrijving kan worden geweigerd. Die criteria zijn essentiële bestanddelen van de organisatie van het onderwijs.

De in artikel 26, § 2, eerste lid, van het bestreden decreet vervatte delegatie is derhalve niet bestaanbaar met artikel 24, § 5, van de Grondwet.

B.4. Enkel de delegatie die aan de Regering is verleend, is door ongrondwettigheid aangetast.

Daarentegen is de bestreden bepaling, in zoverre zij de overheden van de hogescholen machtigt om bij een met redenen omklede beslissing een inschrijving te weigeren, niet strijdig met artikel 24, § 5, van de Grondwet. Uit wat voorafgaat volgt dat die overheden immers van die mogelijkheid geen gebruik zullen kunnen maken dan door criteria toe te passen die door wettelijke bepalingen zijn vastgesteld.

Bijgevolg dienen in het eerste lid van artikel 26, § 2, van het decreet van 5 augustus 1995 de woorden « ingevolge bepalingen die de Regering getroffen heeft » te worden vernietigd.

B.5. Wegens de vernietiging van de bepaling ten gronde van artikel 26, § 2, eerste lid, heeft de verzoeker er geen belang bij de bepaling betreffende de inwerkingtreding van het decreet te bekritisieren. Er bestaat geen aanleiding tot vernietiging van artikel 107 van dat decreet.

Om die redenen,

het Hof

vernietigt, in artikel 26, § 2, eerste lid, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen, de woorden « en application de dispositions arrêtées par le Gouvernement » (« ingevolge bepalingen die de Regering getroffen heeft »);

verwerpt het beroep voor het overige.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 18 december 1996.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior